

Votre Programme Matmidim – CHIOUR BETH
Parashat Vayetsé – du 22 au 26 Novembre 2020

ב"ס

Matmidim
Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Position pour lire le Chéma

Cette semaine, le sujet d'étude porte sur **la position nécessaire pour lire le Chéma**. La Mishna connue dans Brah'ot qui traite de la Mah'loket entre Beit Hillel et Beit Chamaï ainsi que la Guemarra correspondante doivent être étudiées à travers les Richonim. Cette Souguia implique aussi un autre sujet, celui de savoir si et quand il est impossible de faire comme Beit Chamaï en règle générale, alors que la Halah'a a été fixée comme Beit Hillel.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יאָרע דְבַר תְּקֵלָה עַל יְדֵי, וְלֹא אֶכְשַׁל בְּדַבַּר הַלְכָה, וְיִשְׁמַחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֹא אִמְרַע עַל טִמְא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טִמְא, וְלֹא עַל מִתְרָא אִסוּר וְלֹא עַל אִסוּר מִתְרָא, וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבַּר הַלְכָה וְאִשְׁמַח בָּהֶם. כִּי !! יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה. גַּל עֵינֵי וְאִבִּיטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ.

Tephila après le Limoud

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׁמַתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שָׁמַתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שֶׁאֲנִי מִשְׁכִּימִים וְהֵם מִשְׁכִּימִים. אֲנִי מִשְׁכִּימִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁכִּימִים לְדַבְרֵי בְטָלִים. אֲנִי עֹמֵל וְהֵם עֹמֵלִים. אֲנִי עֹמֵל וְיִמְקַבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֹמֵלִים וְאֵינִם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנִי רָץ וְהֵם רְצִים. אֲנִי לַחֲיִי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רְצִים לְבָאָר שְׁחַת. שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדִם לְבָאָר שְׁחַת. אֲנִשִּׁי דְמִים וְמִרְמָה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֲבִטַח בְּךָ.

Programme du Dimanche

---

1. Souguia de Brah'ot 10.

Ce point traite de la position nécessaire pour lire le Chema, cependant à travers les textes il faudra définir quand est-ce qu'il est interdit de faire comme Beit Chamaï.

מאימתי פרק ראשון ברכות :

מכלל דקורא בעונתה עדיף: **מתני'** בית שמאי אומרים בערב כל אדם יטה ויקרא ובבקר יעמוד שנאמר ¹⁹ ובשכבך ובקומך ובית הלל אומרים: כל אדם קורא כדרכו שנאמר ²⁰ ובלכתך בדרך אם כן למה נאמר ובשכבך ובקומך ²¹ בשעה שבני אדם שוכבים ובשעה שבני אדם עומדים א"ר טרפון אני הייתי בא בדרך והטתי לקרות כדברי ב"ש וסכנתי בעצמי מפני הלסטים אמרו לו כדי היית לחוב בעצמך שעברת על דברי ב"ה:

רש"י:

שכר כעוסק בתורה: **מתני'** יטה. על
לדו: בשכבך. דק שכיבה: יעמוד.
דכתיב ובקומך: כדרכו. או בקימה
או בשכיבה או בישיבה או מהלך:

מאימתי פרק ראשון ברכות י"א

נכון כדאימא במתניתין כדאי היית לחוב בעמך. אם עשה כ"ש לביה לא עשה ולא כלום" [וע' תוספות סוכה ג. ד"ה דאמר]:

אחת ארוכה ואחת קצרה. פירש רש"י ארוכה אמת ואמונה. קצרה השכיבנו. ותימה: דהשכיבנו נמי ארוכה הרבה ותדע מדלא קא חשיב לה בתוספתא כדאי הקצרות. ועוד פעמים שמאריכינן הרבה בתוספת כמו אור יום הנק' ועוד אמת ואמונה פעמים שמקצרינן בה מאד כדאמרין לקמן למ"ד אין אומרים פרשת יליית לילה הוא קא מסיים מודים אנחנו לך שהולאתנו ממגרים וכו' צפרק היה קורא (לקמן ד' יד ע"ג) ונראה לר"ת דהכל קאי (י) באמת ואמונה אחת ארוכה ואחת קצרה כלומר בין יאריך בה בין יקצר בה"ה כדלקמן. וכן אשכחנא התם (יבמות ד' מא.) אחת ארוכות ואחת נשואות אחת בתולות ואחת בעולות: **מקום** שאמרו לקצרי. כגון צרכת פירות וצרכת המזות אין לו להאריך: ורצון

מצוה וב"ה אמרי ממילא ש"מ דאפילו בדרך נמי קרי: ת"ר בה"א יעומדין וקורין יושבין וקורין ומטין וקורין הולכין בדרך וקורין יושבין במלאכתן וקורין יומעשה ברבי ישמעאל ור' אלעזר בן עזריה שהיו מסובין במקום אחד והיה ר' ישמעאל מוטה ור' אלעזר בן עזריה זקוף כיון שהגיע זמן קריאת שמע הטה רבי אלעזר וזקף ר' ישמעאל אמר לו רבי אלעזר בן עזריה לר' ישמעאל ישמעאל אחי אמשול לך משל למה הדבר דומה משל לאחד שאומרים לו זקנך מגודל אמר להם יהיה כנגד המשחיתים אף כך אתה כל זמן שאני זקוף אתה מוטה עכשיו כשאני הטה אתה זקפת אמר לו אני עשיתי כדברי ב"ה ואתה עשית כדברי ב"ש ולא עוד אלא שמא יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות מאי ולא עוד וכי תימא בית הלל נמי אית להו מטין ה"מ דמטה ואתא מעיקרא אבל הכא כיון דעד השתא הוית זקוף והשתא מוטה אמרי ש"מ כב"ש סבירא להו שמא יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות. תני רב יחזקאל עשה כדברי ב"ש עשה כדברי ב"ה עשה רב יוסף אמר יעשה כדברי ב"ש לא עשה ולא כלום

כמלאכתן וקורין. לקמן (דף טו.) מוקמינן לה צפרק שני: הטעם ר' אלעזר בן עזריה. כב"ש: (לאחד שאמרו לו זקנך מגודל אמר להם יהיה זה כנגד המשחיתים. משל שלך דומה לאחד שאומרים לו זקנך נאה ומגודל והוא אומר להם הואיל וקלסתם אותו אף הוא יהיה כנגד המשחיתים הגדול הזה יהיה נתון לתער ולמספרים שאביא עליהם ואשחיתנו: עכשיו שאני הטה. הרי אני כמקלס את מעשיך שהיית מוטה ואמת מוקפת: ב"ה נמי איש להו מטין. דבמטין נמי שרו כדאמרין לעיל מטין וקורין: אצל עכשיו כיון דעד השתא היית זקוף ועכשיו הטיית את לא נוקפתי אני יראו התלמידים ויקבעו הלכה: לא קיימם כו'. וכי היכי דעשה כדברי ב"ה לא עשה ולא כלום לדברי ב"ש אף העושה כדברי ב"ש לא עשה ולא כלום לדברי ב"ה: **מתני'** צפרק מברך שמים וכו'. כדאמר בצרכות ירושלמי שבע צרכות הללו על שם (מהליט קיט) שבע צרכות הללתיך: **אחת ארוכה ואחת קצרה.** אשתיס לאחריה דערצית קאי (ג"ל ארוכה אמת ואמונה קצרה השכיבנו): **לחוס.** צברוך: שלא לחוס. כגון צרכת הפירות ומזות: **גמ'** מאי מברך. שמים לפנייה דשחר מאי ניהו: יזר

דתנן מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית ב"ש יפוסלין וב"ה מכשירין אמרו להם ב"ה לב"ש מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את ר' יוחנן בן החורנית מצאוהו שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית ולא אמרו לו כלום אמרו להם ימשם ראייה אף הם אמרו לו א"כ היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימך רב נחמן בר יצחק אמר עשה כדברי בית שמאי חייב מיתה דתנן אמר ר"ט אני הייתי בא בדרך והטתי לקרות כדברי ב"ש וסכנתי בעצמי מפני הלסטים אמרו לו כדאי היית לחוב בעצמך שעברת על דברי ב"ה: **מתני'** יבשחר מברך שמים לפנייה ואחת לאחריה ובערב מברך שמים

Quelle est la Halah'a d'après Beit Hillel ?
 Pourquoi Rabi Ychmael s'est-il redressé ? Pourquoi Rabi Eleazar s'est-il couché ?

Les mots du jour à apprendre :

Le soir	עָרֵב
Comme son habitude	כְּדַרְכּוֹ
Comme sa position actuelle	לְפָנָיו
Brigands	לְפָנָיו

Programme du Lundi

תוס' יא.

תני רב יחזקאל עשה כבית שמאי
עשה ורב יוסף אמר עשה
כב"ש לא עשה ולא בלום. וא"ת
פשיטא דאין הלכה כמותן. וי"ל
הואיל וז"ש מחמירים על האדם טפי
מז"ה לא שייך לומר פשיטא. דהא
דעשה כז"ש לא עשה ולא כלום היינו
היכל דז"ש מקילין וז"ה מחמירין
אבל הכא כז"ש לא פסלי ז"ה דברי
ז"ש. אבל תימא א"כ מה מיימי
מסוכה כו' לא קיימת מנזות סוכה כו'
ופירש"י דכי היכי דמי שעשה כז"ה
לא עשה ולא כלום לז"ש אף העושה
כז"ש לא עשה ולא כלום לז"ה ומאי
קא מדמה התם פסלי ז"ש לגמרי מה
דמכשרי ז"ה. אבל הכא קרא קרית
שמע כז"ש אליבא דז"ה ילא. ע"כ
פירש הר"ר שמעיה דקא מדמה הכי
מדקאמר לא קיימת אע"ג דמן הדין
ילא שהרי בראשו ורובו בסוכה אינו
אסור אלא גזירה שמא ימשך אחר
שלחנו. כה"ג גבי ק"ש אע"ג דמן
הדין ילא דדיעבד כיון דלז"ה אין
נכון כדאיתא צמתניתין כדאי היית
לחוב בעלמך. אם עשה כז"ש לז"ה
לא עשה ולא כלום. נוע' מוספות סוכה

רבינו יונה על הרי"ף מסכת ברכות דף ה עמוד א

כדברי ב"ש עשה דסבר רבי יחזקאל דאע"ג דהלכה
כב"ה בכל מקום הכא כיון דב"ה גופייהו סברי דמטין
וקורין היה אומר שאם מטה לכתחלה אין בכך כלום
ורב נחמן בר יצחק אמר שאם מטה כדברי ב"ש חייב
מיתה שאע"פ שאומרים ב"ה מטין וקורין זהו כשהי'
יושב מוטה מתחלה אבל כשיושב כדרכו או כשעומד
והוא מטה עצמו ומתכוין לעשות כדברי ב"ש ולסתור
דברי בית הלל חייב מיתה כיון שמתכוין לסתור דברי
ב"ה

רבינו יונה על הרי"ף מסכת ברכות דף מ עמוד א
(על הגמ' דף מ' במי שלא בירך בהמ"ז והלך ואחד שעשה
כב"ש וחזר למקומו ואשכח ארנקי)

גמ' חד עבד בשוגג כב"ש ואשכח ארנקי. ויש לשאול
דהא אמרין במכילתין (דף י ב) אני הייתי בא בדרך
והטתי לקרות כדברי ב"ש והסכנתי בעצמי וכיון דלענין
ק"ש אם עושה כדברי ב"ש מתחייב בנפשו זה שעשה
לענין ברכה כדבריהם היאך מצא ארנקי ויש לומר דלא
דמי דהתם אע"פ שהיו אומרים בית הלל מטין וקורין
אפ"ה מודים שאין לו להתכוין ולהטות כמו שאומרים
בית שמאי אלא שאם היה עומד מוטה שיכול לקרות
ולפיכך כשאינו עומד מוטה ומוטה בכוונה נמצא עובר
על דברי בית הלל ומתחייב בנפשו אבל בכאן מודים
ב"ה שאפי' בשוכח אם רצה להחמיר על עצמו ולחזור
למקומו הרי זה משובח ונמצא שלא עבר על דבריהם
ולפיכך מצא ארנקי

Expliquer les avis des trois Amoraïm d'après Tosfot et Rabenou Yona

Y-a-t-il une H'oumra de faire comme Beit Chamai (soir ou matin) ?

Quel est le problème de faire comme eux ?

Comment comparer avec le cas du Birkat Hamzon ?

Les mots du jour à apprendre :

Si c'est ainsi	אָם כֵּן
Attablés	מְסֻבִּין
Parabole	מָשָׁל

Programme du Mardi

Mêmes questions que pour la veille

Proposer une réponse à la question du Rachba.

Pourquoi ne pose-t-il pas une question similaire sur Rav Yossef ?

שיטה מקובצת מסכת ברכות דף יא עמוד א

רב יוסף אמר עשה כדברי בית שמאי לא עשה ולא כלום. פירוש בשהיה זקוף והטה או היה מוטה וזקף שכל שעושה הוכחה לעשות כדבריהם קנסוהו שלא לצאת כיון שעושה הוכחה כדבריהם. והיינו דמייתי ראייה מהא דתנן מי שהיה ראשו ורובו בסוכה וכו' וקיימא לן התם במסכת סוכה דבתרתי פליגי פליגי בסוכה גדולה ופליגי בסוכה קטנה. ומסוכה גדולה מייתי ראייה דמדינא נפיק אלא דאיכא חששא בעלמא משום שמא ימשך אחר שולחנו ואפילו הכי אמרינן דאמרו לו בית שמאי לרבי יוחנן החורני אם כך היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימך משום חששא. ומינייהו נשמע לבית הלל לענין מי שעושה כדברי בית שמאי לא עשה כלום שמא יקבעו אחרים הלכה כבית שמאי ואפשר דאתי אינש לידי ביטול קריאת שמע דאי לא מצי מטה לא קרי קריאת שמע

ורב נחמן בר יצחק אמר עשה כדברי בית שמאי חייב מיתה. בשהיה יושב והטה לכתחלה כיון שמתכוין לסתור דברי בית הלל ומתכוין לעשות כבית שמאי

חידושי הרשב"א מסכת ברכות דף יא עמוד א

אומרים לאחד זקנך מגודל אמר להם יהא כנגד המשחיתים, כלומר אומרים לאחד מפני מה אתה מגדל זקנך אמר להם כנגד אותם שהם משחיתים זקנם ולהוציא מלבם וכן היא שנויה בתוספתא, ובירו' אמרין לאחד מפני מה זקנך מגודל אמר להם כנגד משחיתים, ורש"י ז"ל לא פירש כן

אמר רב יחזקאל עשה כדברי ב"ש עשה, ואע"ג דנפק בת קלא ואמר ב"ש במקום ב"ה אינה משנה, קסבר רב יחזקאל ה"מ בדבר שהוא כנגד ב"ה כגון צרות ודכותיה אבל הכא דב"ה נמי הא שרו כדברי ב"ש כלומר בין יושב בין עומד א"כ אפי' לכתחילה יטה כדברי ב"ש ואין בכך כלום, ואפ"ה לא קיי"ל כותיה אלא כרב יוסף דאמר עשה כדברי ב"ש ואפי' בכי הא לא עשה ולא כלום, ואני תמה היכי ס"ד דרב יחזקאל למימר הכין והא תנן א"ר טרפון פעם אחת הייתי בא בדרך והייתי כדברי ב"ש וסכנתי בעצמי ואמרו לו כדאי היית לחוב בעצמך שעברת על דברי ב"ה

Les mots du jour à apprendre :

Ici	הָכָא
Puisque	כִּיּוֹן
Peut-être	שְׂמָא

Programme du Mercredi

תוספות ר' עקיבא איגר מסכת ברכות פרק א משנה ג

אות י' בתשו' רמ"א סי' צ"א כתב שאין להקשות מהא דאיתא סוף פרק ח' באכל ושכח ולא ברך דחד עביד בשוגג כב"ש ואשכח ארנקי דדהבא דשמעין מיניה דיש להחמיר כב"ש. די"ל דוקא בדבר שאין בו קולא כלל אבל במקום שיש קצת קולא בדבר כגון לשכב ולקרות ק"ש דעדיף מעומד דהוא יותר דרך כבוד אלא דיוצא ג"כ בשכיבה לב"ה ולב"ש דוקא בשכיבה אין להחמיר כב"ש עכ"ל. ולפ"ז יהא הדין דבק"ש של שחרית מותר להחמיר כב"ש לעמוד ולקרות ק"ש כיון דאין בו צד קולא וזה דלא כפסק הש"ע סי' ס"ג ס"ב דגם בזה מקרי עבריינא. ובאמת נפלאתי על מאור עינינו הרמ"א שלא הביא דברי הרא"ש בההיא דאכל ושכח ולא בירך שכתב להדיא דאפילו ב"ה מודו שטוב יותר לעשות כב"ש אלא דלא הטריחוהו חכמים עכ"ל. אם כן ממילא לק"מ דהתם רשאי להחמיר כב"ש כיון דלב"ה ג"כ טוב יותר לעשות כן משא"כ הכא בק"ש בין דשחרית בין דערבית אין שום מעלייתא לב"ה אם מחמיר כב"ש. וכ"כ התי"ט פ"א מ"ט דשבת ובמ"א סימן הנ"ל. ובזה מיושב ג"כ קושית הבאר שבע סי' כ"א על הרא"ש פ"ב דשבת ע"ש. די"ל דגם לר"ע יותר טוב להדליק בפתילה מחורכת דאין בו שייכות חשש הטייה

Qu'est-ce que pense le Rama sur le problème de faire dans le Chema comme Beit Chamaï ?

Quelle est la Kouchia sur cet avis ?

Y-a-t-il une kouchia à poser aussi de la Pachtout de notre Guemarra ?

Dans le Siman 'ט סעיף ט' קפ"ר, le Rama est d'accord qu'il faut s'asseoir pour le Birkat Hamazonn afin d'être plus concentré. Est-ce une contradiction dans ses propos ?

Comme qui Rabi Akiva Eiguer pense-il ?

מחזור ויטרי סימן יא

[...] דהני דקא מוקמי מיחמירין אנפשייהו. למימרא דמקבלין עול שמים בעמידה טעות הוא והדיוטות וברות למה להו לאישתבושי כולי האי כבר קיימא לן הלכה כבית הלל בכל התורה כולה.

הגהות מיימוניות הלכות קריאת שמע פרק ב

דהני דמתחזי דמחמירין אנפשייהו למימר דמקבלין מלכות שמים בעמידה טעות והדיוטות וברות ושטות ואין לך כסילות גדולה מזו דקיימא לן כב"ה דאמרי קורין כדרכן

Les mots du jour à apprendre :

Non seulement cela	ולא עוד
Obligé	חייב
Pour les générations prochaines	לדורות

Programme du Jeudi

---

2. פסק הלכה

טור אורח חיים הלכות קריאת שמע סימן סג

וקורא אותה בין מהלך בין עומד בין יושב חוץ מפרקדן פ"י ששוכב על גביו והרמב"ם ז"ל כתב בין שפניו למעלה או פניו טוחות בקרקע לא יקרא ואפילו אינו ממש על גביו אלא מוטה על צדו לא יקרא מפני שנראה כמקבל עול מלכות דרך גאווה ואם הוא שמן ובעל בשר ואינו יכול להתהפך על צדו או מפני אונס אחר מטה מעט על צדו וקורא. כתב רב עמרם מי שרוצה להחמיר לעמוד כשהוא יושב ולקרונה מעומד לא יאות עביד ונקרא עבריינא וצריך לגעור בו שמצותה מיושב ומיהו אם קורא מהלך צריך לעמוד בפסוק הראשון ובעל הלכות גדולות כתב שצריך לעמוד עד על לבבך וכ"כ הראב"ד.

בית יוסף אורח חיים סימן סג

כתב רב עמרם (בסדורו קג.) מי שרוצה להחמיר לעמוד וכו'. טעמו משום דאם ביום הוא עובר על דברי בית הלל ונראה שעושה כדברי בית שמאי שאמר בבקר יעמדו ואם בלילה הוא אף כדברי בית שמאי לא עשה. ומ"ש ונקרא עבריינא. הוא מדאמרינן בפרק כירה (שבת מ.) מאן דעבר אדרבנן שרי למיקריה עבריינא. ומ"ש שמצותה מיושב. נראה לי שהכי קאמר שמצותה אף מיושב כלומר ולא כדאמרי בית שמאי דביום אין מצותה אלא מעומד.

Les mots du jour à apprendre :

Et si tu dis	וְכִי תִימָא
Il y a	אֵי תָא
Ils ont	אֵית לְהוּ

הלכות קריאת שמע סימן סב סג

צז באר הגוי'ה

לגמרי דאסור להרהר דגמרי מורה נמקום הטייפוט (ג"י סי' כ"ה"א): ה' יצריך שליח צבור להשמיע קולו ו' ל ט נשס מדש
בשמע ישראל * כדי שישמעו הקהל וימליכו שם שמים יחד:

סג לישב בשעת ק"ש ולא יישן. ובו ט' סעיפים:

א *קורא אותה (א) מהלך או עומד או שוכב או רוכב ע"ג בהמה או יושב * יאכל לא (ב) פרקין
דהיינו שפניו וטוחות בקרקע או מושלך על גבו ופניו למעלה אבל קורא והוא שוכב על צדו: הגה
* (מאחר ג) שכבר שוכב ואיכא טרחא (ה) [ח] לעמוד (הר"י פ' מי שממו). יאם היה בעל בשר הרבה (ד) ואינו
יכול להתהפך על צדו יאו שהיה חולה * נוטה מעט לצדו וקורא: ב (ה) מי שרוצה (ג) (ו) להחמיר
(ז) לעמוד כשהוא יושב ולקרונה מעומד (ח) נקרא (ג) עברייני: ג (ט) יהיה מהלך בדרך ורצה לקרות
קריאת שמע (י) צריך לעמוד: בפסוק (ד) [ג] ראשון: ד' יעיקר הכוונה הוא (יא) בפסוק ראשון הלכך

שערי תשובה

[6] לעמוד. ענה"ט ועיין שו"ת שט"ם יעקב ח"א יטוב על מה ששקשו על דברי
הר"י מנוח שהביא הכ"מ דאם חולה ובעל בשר יכולים לישב מלקמן סי' ע"ג
שקורא ההחיות פנים ע"ש וס' מטואר ג"כ מה דקשה בפירוש מלת פקדון ע"ש:
[3] ראשון. ענה"ט ועיין שם יעקב סי' ע"א דנקרון חף שמהניג בעלמו א"ל
לעמוד וברוכי חף שאמר מנהיג ההמה לרץ לעמוד ע"ש. ובא"ר כתב דהכי
מסתבר ע"ש:

רבים דגבר שמונת ואיכא לתיישב ליהרהר מנדון אותו ואם ידוע שעושה לשם שמים אין מנדון אותו ואם מתמיר בפני רבו ורבו מיקל מנדון אותו
אפילו עבד לשם שמים ואפילו אין פשוט כל כך להחמיר לא יחמיר נגד רבו אם לא שיש לו ראייה לקטור דכרו עכ"ל: (ג) עברייני כדאמרין
בפרק כירה מאן דעבר אדרנגן שרי למיקרי עבריינא: (ד) ראשון. (ה) רוכב כמהלך דמי אבל אם יושב בעגלה או נספיהה שפיר יוכל לבין.
ט"ו ופר"מ. אבל הב"ח כתב דלא אמרין אלא במהלך דנגליו אבל רוכב על בהמה או יושב בקרון יוכל לבין היטב ואינו לרץ לעמוד דלכוונה

ביאור הלכה

להחמיר משום שהוא אנוס על הכרעה שאינו יכול לנרץ דזה היה שייך לומר רק
אם היו אומרים חו"ל דהוא מורה לנרץ ונאמנת הלא אחו"ל ברכות דף ל"ו דאסור
להטות בלי ברכה ובעיני זה מוכח ממ"א בסיון י"ג ע"ש ולבד זה הלא יכול לנאח
מהמתקן ולנרץ ולשמות או ע"פ לבטוח בבית אמצעי של המתקן והיה שם הכרעה:
* כדי שישמעו וכו'. ואפילו מי שאינו מחפלא עתה לרץ לאמר ג"כ עתה ודלוקמן
בסיון ס"ה. ועוד שיכיון אז שלא לנאח מה ידי ק"ש כדי שיקרא אח"כ
ברכות עם ק"ש ד"ח [פמ"ג]:

* אבל לא פרקין. ודיעבד יא פמ"ג: * מאחר שכבר שוכב. עיין במ"ב
והנה כ"ז הוא רק לפי דעת הג"ה דקטח כשיעט רבנו יונה אבל כ"ז פסק
הפוסקים שחולקין על הר"י וס"ל דאפילו לכתחלה מותר לשכב על צדו ולקרוח דעל
צדו ממש אינו נקרא דרך גאון והנה להלכה משמע מדברי הע"מ וע"ז ומ"א דיש
לפסוק הכ"ז וכן פסק התנן גיבורים אמנם בספר א"ו פוסק הרמ"א וכן גמ"ז
מלמד להדין עם הרמ"א וכן במידושי רע"א מלמד לומר דלהחמיר יש לפסוק דעת
הרשב"א ויונה ע"ש ע"כ נוה"י יש להחמיר לכתחילה: * נוטה מעט לצדו וקורא.
עיין בפמ"ג שכתב דאם קשה עליהם השיינה והעמידה יכולים אפילו לכתחילה ללך

ואסור לו להחמיר לעשות ככ"ג: (ב) פרקין. ואפילו (ה) מוטע מעט
על צדו ג"כ אסור מפני שגראה כמקבל עליו עול מלכות שמים
דק"ש שריה יוגאוו: (ג) שכבר שוכב. ר"ל ופשוט (ג) כל מה שעליו ואיכא
טורח לעמוד ולחזור וללכתם אבל אם שוכב בחלוקו לרץ לעמוד ועיין
צנה"ל: (ד) ואינו יכול וכו'. אבל אם יכול על צדו אפילו (ג) רק
בפסוק ראשון לבד מחייב לעשות כן וכ"ש אם יכול לקרונה בשיינה:
ב (ה) מי שרוצה וכו'. דהלכה ככ"ג דס"ל דהא דכתיב ובקומן אין
הכוונה צעמידה דעתה כ"ש אלא חומן שדרך בני אדם לקום ממטתם
ואסור לו להחמיר לעשות ככ"ג: (ד) ואפילו אם אין הכוונה צעמידתו
צליה ואעפ"כ א"ל ביה לחזור ולקרונה דיעבד [פמ"ג ע"ש ועי' בספר מטה יהודה]: (ו) להחמיר. כתב דש"ש פ"ז דכ"ק סימן מ"א מי שמחמיר
בפני רבים דגבר שמונת ואיכא לתיישב ליהרהר מנדון אותו. והיינו אם אותו הדבר פשט היתרו בכל ישראל [פמ"ג] ואם ידוע שעושה לש"ש אין
מנדון אותו ואם מתמיר בפני רבו ורבו מיקל מנדון אותו ואפילו אם אינו פשוט כ"כ להחמיר לא יחמיר נגד דברי רבו אם
לא שיש לו ראייה לקטור דכרו עכ"ל: (ז) לעמוד. דוקא בזה הוא דאסור משום שגראה לכל דמשום חומרא קעבד אבל (ו) אם עומד יכול לישב
דלא אינו נראה דמשום חומרא קעבד רק משום דלרץ לישב דדוקא בשחירת אבל (ו) בערפית אין לו להטות ולישב כשעומד דגראה דעושה
ככ"ש: (ח) נקרא עברייני. כדאמרין בפרק כירה דמאן דעבר אדרנגן שרי למיקרי ליה עבריינא. כתב א"ר בשם מהרש"ל דדיוה"כ כו"ע
מודים דשרי לעמוד דליתו עושה משום יוהרהר אלא מנאחו בך ר"ל להדמות או למלאכים שנקראים עומדים והפמ"ג אוסר גם בזה: (ט) א"ל
מהלך. אע"ג דלעיל ק"א משמע דמן הדיון מותר לקרות כשהוא מהלך מ"מ מנהו מן המותר לעמוד בשעת פסוק ראשון דהוא עיקר ק"ש לפי
שאינו מיושב כ"כ ואינו יכול לבין כשהוא מהלך כאשר היה יושב ודיעבד אם קרא כשהוא מהלך אינו לרץ לחזור ולקרונה [פמ"ג]: (י) צריך
לעמוד. ר"ל להתעכב נמקום אחד ומוותר לקרונה בין צעמידה בין בשיינה ואפילו (ח) לק"ש של ערפית דדוקא אם משהה מעמידה לשיינה
אסור לק"ש של ערפית משום דגראה שעושה ככ"ש משא"כ מהלכה לשיינה. ויושב בקרון או נספיהה (ט) אינו לרץ לעמוד דיוכל לבין היטב
עיין בש"ט ופמ"ג. וברוכי על ההמה יש דיעות (י) בין האחרונים (יא) ונכון להחמיר: ד (יא) בפסוק ראשון. ונרן שם כמל"ו וי"ג) בכלל

שער הציון

(ג) ש"ה ופרישה: (ה) ברכות י"ג ע"ב: (ב) מ"א: (ג) פשוט: (ד) פמ"ג: (ה) ב"י וכ"כ נהד"א בסי' ר"ע ע"ש: (ו) עט"ו וא"ר ומג"ג דלא כפמ"ג שמתפקק
סו: (ז) פמ"ג ומג"ג הסכימו להביא דל"ל כא"ר: (ח) פמ"ג: (ט) ב"ח ועט"ו וא"ר: (י) עיין ב"ח ועט"ו וא"ר: (יא) פמ"ג וא"ר: (יב) לנש ומ"א:

הגהות והתיקונים: א) סי' פ"ה: ב) באן מקום ציון ס"ק (יא): ג) ציון הס"ק (יא) שייך לעיל כמצויין: ד) ל"ה: ה) דמי שאינו בעל בשר או חולה
אסור לקרות אלא מיושב כאדם העומד באימה ובריאה:

הערות והארות: (ו) עיין סי' קפ"ג ס"ט לענין ברהמ"ד דלא יהא מיסב שהוא דרך גאון:

ליקוטי דברי הרב: א) ובשו"ע הרב בסעיף א' הביא ב' השיטות אם מותר לקרוא ק"ש לכתחילה כששוכב על צדו והוא בבגדיו. ופסק דהעיקר דמותר
לקרוא ק"ש כששוכב על צדו אפילו היכא דליכא טירחה. ב) בשו"ע הרב בסעיף ג' פסק כדעת המהרש"ל דמותר לו לעמוד כשמגיע לק"ש כיון שאינו
עושה משום חובת ק"ש אלא משום חובת היום. ג) ובשו"ע הרב בסעיף ה': הכוונה הוא רק בפסוק הראשון שהוא קבלת עומ"ש. וה"ה בשכמ"ו
שהוא ג"כ קבלת עול מלכות שמים אבל מואבחה ואילך הוא לשון צוואה.

Bon Limoud sur Matmidim!